

EL SEGLE XII L'ATLES DE KANGXI

Els jesuïtes sempre van ser conscients del poder de les imatges.

Al principi d'arribar a la Xina havien adaptat la imatgeria cristiana a l'estètica i sensibilitat xinesa.

I Matteo Ricci va descobrir aviat l'interès dels xinesos per la cartografia.

I va complir amb un mapa que mostrava el món amb la Xina al centre.

Al segle XVII, uns altres jesuïtes que eren a la Xina van produir mapes del món nous.

Aquest va ser el cas de Giulio Aleni el 1623. El seu mapa seguia exactament el de Matteo Ricci manteniment fins i tot la imatge distorsionada del món mediterrani. El

1674, Verbiest va succeir a Adam Schall com a cap de l'Agència d'Astronomia Imperial.

Tots dos van ser les figures jesuïtes més prominents del segle XVII a la Xina. Tots dos van aparèixer en aquest tapís, **Adam Schall ensenyant astronomia a l'emperador Shunzi i Verbiest entra a l'escena amb un llibre a la mà mirant al noi que es convertiria en l'emperador Kangxi.**

Els jesuïtes eren conscients de l'interès del xinesos en els mapes i el mapa de Ricci s'havia convertit en un dels seus emblemes.

Tal com va ser el cas de Schall, Verbiest també és representat amb el mapa de Ricci a la paret.

Verbiest va produir un altre mapa mundial, al sud de l'hemisferi occidental hi passeja un grup d'animals africans.

Entre ells trobem la girafa de Zheng He, un record dels viatges de Zheng que els jesuïtes havien descartat emfàticament abans.

Durant el segle XVII l'èmfasi dels jesuïtes a la Xina va passar de fer mapes del món pels xinesos a fer mapes de l'Àsia Oriental pels europeus.

La primera imatge coherent del territori de la Xina va arribar l'any 1655 amb l'atles de Martino Martini.

Però amb el pas del temps, l'atles de Martino Martini semblava insuficient perquè mancava de metodologia científica.

Mentrestant, **l'Acadèmia Francesa de les Ciències seguint les demandes imperials de Lluís XIV va començar a fer mapes del món.**

A França, els jesuïtes s'entrenaven en matemàtiques, geometria i trigonometria. Van aconseguir les eines per poder fer mesuraments geogràfics científics. El 1685, Lluís XIV va enviar un grup de jesuïtes a la Xina amb instruccions explícites de recollir dades observacionals per l'Acadèmia Francesa de les Ciències. Només arribar, un d'ells, Gerbillon, es va convertir en un membre molt útil de la delegació xinesa que va signar el tractat de Nerchinsk amb Rússia. És possible que li insinués a Kangxi la possibilitat de fer un mapa de tot l'imperi, però de totes maneres Kangxi ja era conscient de la necessitat de fer un mesurament geogràfic de l'imperi xinès que s'expandia ràpidament. Un equip mixt d'experts jesuïtes, xinesos i manxús van fer el mesurament. En una dècada, del 1708 al 1718, l'equip va fer mapes de totes les províncies xineses i de les regions perifèriques del Tibet, Tartària i Corea, fent servir els mètodes de mesura occidentals i xinesos. Els mapes eren extraordinàriament precisos i totalment fiables. En aquest mapa, per exemple, de la província de Guizhou, les anotacions geogràfiques detallades es tornen zones en blanc quan arriben a les regions habitades pels tribals Miao, ja que encara no formaven part de l'estat manxú. El 1719 es va presentar una versió definitiva de l'atles a Kangxi i també es va enviar una còpia de les planxes de coure a Lluís XV i als superiors jesuïtes a França. Un pare jesuïta de París, Du Halde, va demanar al gran geògraf d'Arbillon que fes una versió europea dels seus mapes. D'Arbillon va ser totalment fidel als mapes però els hi va donar una forma més agradable per les audiències europees. Es van respectar els detalls meticulosos dels mapes originals. El resultat va ser un mapa de la Xina molt fiable que va restar com a peça acreditada durant més d'un segle. Per abastir una audiència més amplia es va afegir color als mapes i es van afegir cartells elaborats a les províncies. En alguns d'ells, com al de la província de Guangdong, s'hi va afegir un mercader europeu. L'atles de Kangxi, sovint anomenat a Europa l'atles jesuïta, va tenir una recepció brillant a Europa. Però a la Xina va seguir sent pràcticament desconegut i de les portes de palau no en va sortir cap còpia. La seva influència en els cartògrafs nadius xinesos va ser nul•la. Els mapes xinesos del segle XVIII van seguir amb la representació tradicional xinesa de l'espai. L'occidentalització de la cartografia xinesa va arribar amb les guerres de l'opi, no amb la creació de mapes dels jesuïtes. Du Halde va incloure els mapes al seu gran llibre, Descripció de la Xina. Això va donar a l'atles de Kangxi un impacte decisiu sobre els erudits europeus. Els quatre volums del llibre de Du Halde, La història general de la Xina, van ser

publicats a París el 1735 i es van convertir immediatament en un referent **excepcional per les elits europees de la Il·lustració.**

El llibre rendeix un homenatge a Kangxi. El llibre obre amb el seu obituari amb una **imatge occidentalitzada del difunt emperador xinès. Les nombroses il·lustracions** del llibre donaven una imatge summament barroca de la societat xinesa, ja sigui de les cerimònies pomposes que seguien totes les sortides del virrei o dels rituals elaborats dels funerals xinesos. La vitalitat comercial dels xinesos va trobar la seva expressió en la varietat de vaixells de les seves costes, amb el bot dragó extret directament del centre dels gravats de Nieuhof.

El llibre va donar una atenció inusual a la tecnologia xinesa, introduint diversos dels elements que contenien les cartes que els jesuïtes enviaven a Europa i que eren publicades com a Cartes Edificants i Curioses des del 1702.

Però l'enciclopèdia xinesa sobre tecnologia, el Tiangong Kaiwu, també es filtra dins el treball de Du Halde. Les il·lustracions tecnològiques del llibre venen majoritàriament del text xinès, tant les debanadores de seda amb un tanc d'aigua bullent o el teler de tir per teixir estampats. Du Halde també inclou la carta del pare d'Entrecolles revelant els secrets de com fer porcellana, el seu contingut també es basa molt en el text del Tiangong Kaiwu.

Els esbossos de Nieuhof van donar una cara als xinesos i un perfil a les seves ciutats.

I els mapes de Du Halde van donar una geografia precisa de la Xina.

El 1587 un grup de jesuïtes va publicar el Confucius Sinarum Philosophus, que contenia les Analectes de Confuci i altres escrits canònics que havien estat **obligatoris per a les examinacions de l'administració pública.**

Això va escurçar la distància.

Ara els europeus tenien els mapes, les imatges i els textos que els van donar les claus per entrar al món xinès.

La Il·lustració europea llegiria les cartes dels jesuïtes i les traduccions dels jesuïtes amb entusiasme incontrolat.

Els europeus del segle XIX hauran de comprovar aquesta imatge general amb el món xinès real.

Però com es va fer això és una altra història.